

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

QA NEWS ฉบับที่แล้วกล่าวถึงกรอบแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนทั้งในส่วนที่เป็นสาระวิชาหลักและความรู้สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ในส่วนทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมฉบับนี้ขอนำทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ส่วนที่เหลือมานำเสนอ

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills)

การดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 อยู่ในสภาพแวดล้อมของเทคโนโลยีและสื่อ ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลอันมากมายและหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี รวมถึงโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคลในระดับที่ไม่เคยมีมาก่อน ทำให้ในศตวรรษที่ 21 ประชาชนต้องมีทักษะและวิจรรณญาณในด้านข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี ดังนี้

1. ความรู้ด้านสารสนเทศ (Information Literacy) ประกอบด้วย

- การเข้าถึงและประเมินสารสนเทศ (Access and Evaluation Information) โดยสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการและทันเวลา และประเมินสารสนเทศอย่างมีวิจรรณญาณและครบถ้วน

- การใช้และการจัดการสารสนเทศ (Use and Manage Information) โดยใช้สารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และตรงกับประเด็นหรือปัญหาที่กำลังดำเนินการ จัดการกับข้อมูลสารสนเทศที่มาจากหลายๆ แหล่ง และมีจริยธรรมและยึดถือกฎหมายในการเข้าถึงและใช้ข้อมูลสารสนเทศ

2. ความรู้ด้านสื่อ (Media Literacy) ประกอบด้วย

- ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ (Analyze Media) เข้าใจว่าสื่อต่างๆ ถูกสร้างขึ้นมาอย่างไร และเพื่อวัตถุประสงค์ใด พิจารณาได้ว่าเหตุใดบุคคลจึงแปลความหมายของสื่อแตกต่างกัน สื่อมีอิทธิพลต่อความเชื่อและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลอย่างไร และมีจริยธรรมและยึดถือกฎหมายในการเข้าถึงและใช้สื่อ

- ความสามารถในการผลิตสื่อ (Create Media Products) เข้าใจและรู้จักใช้เครื่องมือในการสร้างสื่อที่เหมาะสม รู้จักใช้ประโยชน์ของสื่ออย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

3. ความรู้ด้านสารสนเทศ การสื่อสาร และเทคโนโลยี (Information, Communication and Technology Literacy) การใช้

เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ (Apply Technology Effectively) ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการวิจัย จัดการ ประเมิน และสื่อสารสารสนเทศ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (เช่น คอมพิวเตอร์ PDA เครื่องเล่นสื่อต่างๆ และ GPS เป็นต้น) เครื่องมือสื่อสาร/เครือข่าย และเครื่องข่ายทางสังคมในการเข้าถึง จัดการ บูรณาการ ประเมิน และสร้างข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ มีจริยธรรมและยึดถือกฎหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills)

การดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ต้องการทักษะขั้นสูงมากกว่าทักษะการคิด และเนื้อหาความรู้ทั่วไป เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ซับซ้อนในยุคข้อมูลสารสนเทศที่มีการแข่งขันสูง ผู้เรียนต้องให้ความสนใจอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะในการทำงาน ดังนี้

1. ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ประกอบด้วย

- การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง (Adapt to Change) ปรับตัวเข้ากับบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ แบบแผน และบริบทที่หลากหลาย ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คลุมเครือและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

- ความยืดหยุ่น (Be Flexible) ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ต่อผลสะท้อนกลับที่ได้รับ ดำเนินการในเชิงบวกกับการชื่นชม การท้วงติง และการวิจารณ์ เข้าใจและสามารถจัดการกับความเห็นและความเชื่อที่แตกต่างกันเพื่อหาทางออกที่เหมาะสม โดยเฉพาะภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย

2. การริเริ่มและกำกับดูแลตนเอง (Initiative and Self-Direction) ประกอบด้วย

- การจัดการเป้าหมายและเวลา (Manage Goals and Time) สามารถตั้งเป้าหมายและเกณฑ์ความสำเร็จ สร้างความสมดุลในเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว บริหารเวลา และจัดการะงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ทำงานได้ด้วยตนเอง (Work Independently) ควบคุม กำหนด จัดลำดับความสำคัญ และสามารถทำงานให้บรรลุผลโดยไม่จำเป็นต้องมีคนอื่นคอยควบคุม

- เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Be Self-directed Learners) ขยายการเรียนรู้ของตนเองนอกเหนือจากทักษะและเนื้อหาขั้นพื้นฐานเพื่อสู่ความเชี่ยวชาญ มุ่งมั่นพัฒนาทักษะขั้นสูงสุด ความเป็นมืออาชีพ มุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิเคราะห์และถอดบทเรียนจากประสบการณ์ในอดีตเพื่อใช้พัฒนาตนเองในอนาคต

3. ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ประกอบด้วย

- การมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) พูดและฟังอย่างมีกาลเทศะ ปฏิบัติตนโดยมีสัมมาคารวะและควรค่าแก่การนับถือ

- ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพกับคนที่หลากหลาย (Work Effectively in Diverse Teams) เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสามารถร่วมงานกับคนที่ภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมหลากหลาย เปิดใจรับฟังความเห็นที่แตกต่าง และสามารถใช้ประโยชน์จากความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อสร้างแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพงาน

4. ผลผลิตภาพและความรับผิดชอบ (Productivity and Accountability) ประกอบด้วย

- การจัดการโครงการ (Manage Project) สามารถตั้งเป้าหมายและดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้แม้จะมีอุปสรรคและแรงกดดันจากการแข่งขัน สามารถจัดลำดับความสำคัญวางแผน และบริหารงานเพื่อให้ได้รับผลตามที่คาดหวัง

- การทำให้เกิดผล (Produce Result) มีคุณลักษณะของ ผู้ที่จะสร้างผลงานที่มีคุณภาพ เช่น การทำงานในเชิงบวกอย่างมีจริยธรรม การบริหารเวลาและโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานได้หลากหลาย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มอย่างกระตือรือร้น ความเป็นมืออาชีพและมีความน่าเชื่อถือ ทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ความร่วมมือกับทีม เคารพความหลากหลายในทีม และรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้น

5. ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) ประกอบด้วย

- เป็นผู้นำและสามารถนำผู้อื่น (Guide and Lead Others) สามารถใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการแก้ปัญหา ในการจูงใจและแนะนำผู้อื่นไปสู่เป้าหมายที่กำหนด รู้จักใช้จุดแข็งของผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นทุ่มเทจนถึงที่สุดด้วยการแสดงออกเป็นตัวอย่าง และมีพฤติกรรมการใช้อำนาจอย่างมีคุณธรรม ถูกต้องและตรงไปตรงมา

- รับผิดชอบต่อผู้อื่น (Be Responsible to Others) มีจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม

ส่วนที่เกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิด การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะนำเสนอในฉบับต่อไป

หน้าที่ของครู

หน้าที่ของครู คือ สร้างความอยู่รอดของสังคม โดยการให้การศึกษาก่อนแก่ศิษย์

การศึกษาก่อนแก่ศิษย์ คือ การศึกษาก่อนบอกลีลา อันได้แก่

1. ให้ความรู้ทางโลก หมายถึง การเรียนหนังสือเพื่อพัฒนาสติปัญญา และการเรียนวิชาชีพเพื่อให้สามารถอยู่รอดทางกาย
2. ให้ความรู้ทางธรรม เพื่อให้ใจอยู่รอด คือ รอดพ้นจากความครอบงำของกิเลส มีความเป็นมนุษย์ คือ ในสูง ใจสว่าง และใจสงบ
3. ให้รู้จักทำตนให้เป็นประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและสังคม

พุทธทาสภิกขุ